

ÚVODNÍ LEKCE – CVIČNÉ ÚLOHY A PRÁCE S TEXTEM**VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 1 – 5**

- 1) Slavíci vystlali hnízdo peříčky. Pak do něj slavice snesla malinká hnědozelená kropenatá vajíčka. Snesla čtyři. A seděla na nich lehounce a zahřívala je svým načepýřeným peřím, takže vajíčka byla jako mezi polštáři.
- 2) Slavík v noci usedal na větvi a přenádherně zpíval. Byly to písně pro slavičí maminku. Zpíval jí, protože ji měl rád a těšil se na maličké slavičky.
- 3) Malincí ptáčkové se vyklubali a rostli jako z vody. Jednou vylezli z hnízda a zůstali sedět na větvi. Když se podívali dolů, začali se bát a pískali strachem. Ale měli kuráž. Další den hopkali z větve na větev a roztahovali křídla, až se naučili létat.

(D. Mrázková, Šťastná babyka, upr.)

1. Rozhodněte o každé z možností, zda jednoznačně vyplývá z textu (ANO), nebo ne (NE):**ANO NE**

- 1.1 Slavíci si postavili hnízdo v hustém lese. **NE**
- 1.2 Vajíčka byla uložena v polštářích. **NE (pouze přirovnání)**
- 1.3 Slavík zpíval písně pro slavičí maminku v noci. **ANO**
- 1.4 Slavík a slavice naučili své děti létat. **NE**

2. Podtrhněte ve výchozím textu všechna podstatná jména. viz výchozí text**3. U tučně vyznačených podstatných jmen určete jejich pád a vzor.**

	pád	vzor
slavice	1.	růže
větvi	6.	píseň
slavičky	4.	pán
kuráž	4.	píseň
křídla	4.	město

4. Zařaďte slova ke slovním druhům.

- a **spojka** přenádherně **příslovce**
- do **předložka** čtyři **číslovka**
- usedal **sloveso** slavičí **přídavné jméno**
- kropenatá **přídavné jméno** protože **spojka**

5. V první části (1) VÝCHOZÍHO TEXTU zeleně podtrhněte věty jednoduché a modře souvětí.

Slavíci vystlali hnízdo peříčky. Pak do něj slavice snesla malinká hnědozelená kroupená vajíčka. Snesla čtyři.

A seděla na nich lehounce a zahřívala je svým načepýřeným peřím, takže vajíčka byla jako mezi polštáři.

Poznámka: Obvykle platí, že kolik má souvětí přísudků, z tolika vět se skládá.

Věta jednoduchá obsahuje jednu základní skladební dvojici (popř. jeden přísudek, což je obvykle sloveso v určitém tvaru, jsou však i výjimky, tomuto tématu se budeme věnovat v dalších lekcích).

Souvětí = spojení dvou a více vět jednoduchých do jednoho celku. Souvětí vyjadřuje složitější myšlenku.

6. U podstatných jmen určete vzor a napište je v daném pádě a čísle.

údolí (7. j.)	STAVENÍ – údolím	větev (6. mn.)	PÍSEŇ – větvích
šroub (4. mn.)	HRAD – šrouby	náves (6. j.)	KOST – návsi
kašel (3. j.)	STROJ – kašli	datel (7. mn.)	PÁN – datly
král (6. j.)	MUŽ – králi	mrkev (3. j.)	PÍSEŇ – mrkvi
dub (1. mn.)	HRAD – duby	slovo (7. mn.)	MĚSTO – slovy
mapa (1. mn.)	ŽENA – mapy	obraz (7. mn.)	HRAD – obrazy

7. Doplňte do slov vhodná velká nebo malá písmena a zdůvodněte pravopis.

přehrada Lipno	řeka Bečva	Lysá hora x !! pozor – Kutná Hora (město)
město Pardubice	Karlovy Vary	hrad Locket
zámek Hluboká	pláž ve Španělsku	jezera v Rakousku
základní škola	slečna Petra	Krkonoše
jižní Čechy	Černé moře	Češi a Slováci

8. Doplňte ů nebo ú.

důvěřivý	bezúčelně	trojúhelník	pomerančová kůra
fůra	účastnit se	zúčastnit se	léčebná kúra
zaútočit	úraz	průmysl	túra po horách
neúčtovat	skůtr	iglú	ocún
sebeúcta	vrkú	důležitý	tvůj

9. K uvedeným slovům dopište tři slova souřadná. Ke každé skupině uveďte slovo nadřazené.

tulipán, narcis, *sněženska, bledule, modřeneček*

květiny

rohlík, koláč, *houska, dalašánek, veka*

pečivo

liška, bedla, *klouzek, kozák, hřib*

houby

10. Napište k danému slovu slovo souznačné (synonymum).

chlapeček – *hoch, kluk, mládenek*

opeřeneček – *pták*

svítilna – *lampa, baterka*

monitor – *obrazovka*

bojovat – *soupeřit, válčit, zápasit, ...*

mezera – *skulina, šterbina, škvíra, trhlina...*

11. V následujících řadách podtrhněte sloveso.

A) *hasím*, hasič, hasicí, hasičský, hašení

B) veslař, *vesloval*, veslo, veslařský, veslování

C) zlomek, *zlom*, zlomený, zlomenina, *zlomila*

D) lovící, ulovený, lovný, *ulovíš*, lovení

E) hra, hrající, hračka, hraní, *hrají*

12. Napište slovesa v následujících tvarech, vše v oznamovacím způsobu:

foukat - (3. os. č. j. čas minulý) *foukal, -a, -o*

prát – (2. os. č. mn. čas přítomný) *perete*

kropit – (1. os. č. mn. čas budoucí) *budeme kropit*

zmizet – (1. os. č. j. čas budoucí) *zmizím*

vítat – (2. os. č. mn. čas přítomný) *vítáte*

ohýbat – (1. os. č. j. čas přítomný) *ohybám*

studovat – (2. os. č. j. čas minulý) *studoval jsi*

OSOBA A ČÍSLO SLOVES

číslo jednotné

1.os. JÁ

2.os. TY

3.os. ON, ONA, ONO

číslo množné

1.os. MY

2.os. VY

3.os. ONI, ONY, ONA

TESTOVÉ ÚLOHY**VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 13**

Pohoda v cirkuse se rázem změnila ve zmatek. Sloni trouбили, šelmy řvaly, koně se vzpínali a *byli* kopyty do *nízkých* ohrad, zebry se srazily do houfu. Největší obavy *vzbuzovaly* sloni. Stačilo, aby vyrvali kůly, které je poutaly k zemi. Jejich nohy by rozdrtily všechny překážky.

Kůly však sloni *nevyvyklali*, neboť je zkušený pomocníci dobře upevnili. Lidé situaci zvládli a za hodinu nastal klid. Myšky, které ten poplach způsobily, zmizely ve svých úkrytech.

13. **Vyhledejte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a запиšte je pravopisně správně.**

bili, nízkých, vzbuzovali, nevyvyklali

Do řešení pište pouze slova opravená!

Nevypisujte z výchozího textu slova v chybných tvarech. V textu si slova s chybou podtrhněte a v řešení je запиšte rovnou pravopisně správně.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 14 – 16

Nespokojený vláček

Kdybych měl křídla, vzdychá vláček,
mohl bych létat jako *ptáček*,

kdybych měl krátké kalhoty,
chodil bych, Petře, jako *ty*,

kdybych měl rychlé ploutvičky,
honil bych v řece *rybičky*,

a kdybych rostl jako tráva,
brrr! Mohla by mě vypást *kráva*.

kdybych žil v boudě jako pes,
zaštěkal bych si ještě *dnes*,

Nechci být trávou ani ptáčkem,
zůstanu radši pořád *vláčkem*.

(Vzhledem k povaze úlohy není zdroj uveden.)

14. **Doplňte do básničky vynechaná slova.** *viz výchozí text*
15. **Napište číslíci počet slok v básničce.** *6*
16. **Napište číslíci počet veršů.** *12*

17. **Dokončete ustálená slovní spojení:**

- A) Jak se do lesa volá, tak se z lesa *ozývá*.
- B) Má obě ruce *levé*.
- C) Lež má krátké *nohy*.